Rok VI Wilno, dn. 10 października 1932 r. Nr. 19

WIADOMOŚCI ARCHIDIECEZJALNE
WILEŃSKIE

PRENUMERATA: Rocznie 15 zł. Półrocznie 8 zł. Nr. pojed. 80 gr.

DWUTYGODNIK KAPŁAŃSKI

REDAKCJA I ADMINISTRACJA: Wilno, zaułek Bernardyński 6 m. 1

Konto P. K. O. № 80.833 lub № 81.418 Chrześcijański Bank Spółdzielczy na Antokolu w Wilnie.

OGŁOSZENIA: 1/1 strona 48 zł. 1/2 strony 24 zł. 1/4 strony 12 zł. 1/8 strony 8 zł.

Agnoscite quod agitis: imitamini quod tractatis. *Pont. Rom.*

DZIAŁ URZĘDOWY.

ZARZĄDZENIA STOLICY APOSTOLSKIEJ.

O wieku przystępujących do Bierzmowania.

Papieskiej Komisji do autentycznego wyjaśniania kanonów Kodeksu przekładano niejednokrotnie zapytania w sprawie wieku bierzmowanych, o których mowa w kanonie 788, oraz, czy ów kanon stanowi tylko wskazówkę, czy raczej przepis rzeczywiście obowiązujący. Ich Eminencje, członkowie tejże Papieskiej Komisji, podczas sesji plenarnej dnia 7 czerwca 1931 polecili na postawioną wątpliwość: „Czy kanon 788 należy tak rozumieć, że Sakramentu Bierzmowania w Kościele łacińskim nie można przed siódmym mniej więcej rokiem życia udzielać poza wypadkami, o których wspomina tenże kanon“, odpowiedzieć: *twierdząco* *).

Ponieważ jednak w Hiszpanji i w innych krajach, zwłaszcza w Ameryce Południowej, istnieje zwyczaj udzielania tego sakramentu dzieciom przed ich dojściem do używania rozumu, nawet bezpośrednio po chrzcie, zapytywano po wydaniu powyższej odpowiedzi św. Kongregację, czuwającą nad szafarstwem Sakramentów św., czy taki zwyczaj nadal można zachować.

Dlatego Ich Eminencje na sesji plenarnej tejże Kongregacji dnia 27 lutego 1932, po dokładnem zbadaniu sprawy, na przedło-

---

*) *Acta Ap. Sedis* XXIII str. 353. Kanon 788 brzmi w tłumaczeniu: Lubo udzielanie sakramentu Bierzmowania odkłada się zgodnie w Kościele łacińskim aż do siódmego mniej więcej roku życia, można go jednak także przedtem sprawować, jeśli dziecko znajduje się w niebezpieczeństwie życia, albo sprawującemu wydaje się to, z słusznych i ważnych przyczyn, pożytecznem“.

żoną wątpliwość: „Czy można zachować zwyczaj odwieczny, istniejący w Hiszpanji i innych krajach, udzielania dzieciom przed ich dojściem do rozumu sakramentu Bierzmowania“, odpowiedzieli: „*Twierdząco,* i stosownie do wyjaśnienia“. „*Wyjaśnia się,* że gdzie sakrament Bierzmowania, poza ważnemi i słusznemi przyczynami w myśl Kanonu 788, odłożyć można do siódmego mniej więcej roku życia, należy wiernych, wprowadzających zwyczaj przeciwny, pilnie pouczać o ogólnym przepisie Kościoła łacińskiego, poprzedzając udzielenie sakramentu Bierzmowania owem pouczeniem katechetycznem, które, jak doświadczenie uczy, przyczynia się wielce do ukształcenia dusz dziecięcych i utrwalenia ich w nauce katolickiej“.

Odpowiedź tę, przedstawioną przez niżej podpisanego Sekretarza św. Kongregacji, raczył Jego Świątobliwość Ojciec św. Pius XI podczas audjencji dnia 3 marca tegoż roku uznać i zatwierdzić.

Aby zaś z tego rozstrzygnięcia nie wkradł się żaden błąd albo nieodpowiednie zrozumienie zamiaru św. kanonów oraz przepisu o wieku dopuszczania do pierwszej Komunji Eucharystycznej, oświadcza taż św. Kongregacja, że stosowna to zaiste i więcej istocie i skutkom sakramentu Bierzmowania odpowiadająca rzecz, aby dzieci pierwszy raz do Stołu Pańskiego nie przystępowały, jak tylko po przyjęciu sakramentu Bierzmowania, który jest jakby uzupełnieniem Chrztu i w którym udziela się pełnia Ducha św. (św. Tomasz, cz. III, pyt. 72, art. 2); nie należy jednak sądzić, że trzeba powstrzymywać od wcześniejszego przystąpienia do tego Stołu, kiedy doszły do lat rozpoznania, chociażby sakramentu Bierzmowania przedtem przyjąć nie zdołały.

Dan w Rzymie w siedzibie św. Kongregacji Sakramentów, dnia 30 czerwca 1932 r.

(L. S.) *M. Kard. Lega,* Biskup tuskulański, Prefekt,
D. Jorio, Sekretarz.

(*Acta Ap. Sedis,* t. 24, str. 271).

Wyjaśnienie Komisji auten. tłumacz. Kodeksu Prawa Kanon.

Księża Kardynałowie, należący do Papieskiej Komisji do autentycznego tłumaczenia Kodeksu, polecili odpowiedzieć na przedłożone na plenarnem posiedzeniu wątpliwości w następujący sposób:

I. O konkursie parafjalnym.

W. Czy forma konkursu, o którym mówi kan. 459 § 4 ma być zachowana nawet przy pierwszej prowizji nowoerygowanej parafji?

O. Przecząco.

II. O publicznej przeszkodzie do małżeństwa.

W. Czy do tego, by przeszkoda była publiczna, o czem mówi kan. 1037, wystarczy, by fakt, z którego przeszkoda powstaje, był publiczny?

O. Twierdząco.

III. O seperacji małżonków.

W. I. Czy seperacja małżonków, o której mowa w kan. 1131 § 1, orzekana ma być w formie administracyjnej?

II. Czy w sprawach seperacji małżonków, o czem kan. 1131 § 1, w drugiej instancji zachowana ma być ta sama forma, co i w pierwszej intancji?

O. Na I. *Twierdząco,* chyba że Ordynarjusz inaczej postanowi z urzędu, lub na prośbę stron.

Na II. *Twierdząco.*

Dano w Mieście Watykańskiem 25 czerwca 1932 r.

(L. S). *P. Kard. Gasparri,* Prezes.
I. Bruno, Sekretarz.

(*Acta Ap. Sedis,* t. 24. st. 284).

Potwierdzenie Zgromadzenia Zak.

Ojciec św. z Bożej Opatrzności Pius XI, dekretem Komisji Papieskiej dla spraw Rosji w dniu 5 czerwca 2931 r. potwierdził na siedm lat w drodze prośby Konstytucje Zgromadzenia grecko-słowiańskiego Sióstr Misjonarek Najśw. Serca Jezusowego.

(Acta Ap. Sedis, t. 24, str. 285).

ZARZĄDZENIA ORDYNARJATU ARCYBISKUPIEGO.

KURJA METROPOLITALNA WILEŃSKA

Referat Szkolny.

Wilno, dn. 17 września 1932 r. № 378.

Program nauki religji w szkołach dokształcających zawodowych.

Kurja niniejszem podaje do wiadomości program nauki religji w szkołach dokształcających zawodowych, przyjęty przez Episkopat polski i zatwierdzony przez M.W.R. i O.P. dn. 2. IV. 32 r. Nr. 1 Pr. 8650/31, nast. treści:

Klasa wstępna i trzy następne.

A. Ilość godzin. W klasie wstępnej jedna godzina tygodniowo. W klasach I, II, III dla chłopców ogółem $1^1/_2$ godziny tygodniowo z rozkładem na 3 lata, dla dziewcząt—ogółem 2 godziny tygodniowo z rozkładem na 3 lata.

B. Zadanie nauczania religijnego.

1. W klasie wstępnej należy pogłębić wiedzę i życie religijne wychowanków przez omówienie ważniejszych zagadnień religijnych i obyczajowych przedewszystkiem na podstawie życia Pana Jezusa.

2. W klasach następnych nauczyciel religji doprowadzi ucznia (uczenicę) nietylko do należytego zrozumienia prawd religijnych, ale wychowa go przedewszystkiem w szczerym duchu katolickim, tak, aby młodzieniec, jako uświadomiony i żywy członek Kościoła, chętnie spełniał obowiązki swe religijne i opuściwszy szkołę odznaczał się rzetelną katolicką etyką.

Kształcenie w szkole zawodowej dokształcającej jest nauką wychowawczą. Dlatego nie wystarczają teoretyczne wykłady naukowe, ale należy kłaść przedewszystkiem nacisk na wyrobienie charakteru, ponieważ młodzież szkoły zawodowej znajduje się w najniebezpieczniejszym, a tak bardzo decydującym okresie życia.

Wychowanie młodzieży szkół dokształcających jest dość trudne, ponieważ młodzież ta z reguły jest zamknięta w sobie, wobec starszych nieufna, dążąca do niezrozumianej jeszcze samodzielności, skłonna do wątpienia i krytykowania wszelkiego autorytetu, a przytem zdecydowanie skrajna w swych zapatrywaniach. Wskutek takiego podłoża psychologicznego młodzież dorastająca jest podatna na podszepty antyreligijne, ale także nie trudna do ugruntowania w posłuszeństwie wobec autorytetu religijnego.

Nauczyciel powinien unikać szorstkości i ostrego tonu profesorskiego, jak i zbytniego poufalenia się z uczniami; będzie raczej dokładał starań, by nawiązać osobisty kontakt, o ile możności, z każdym uczniem i pozyskać jego zaufanie; będzie nie tyle profesorem, ile duszpasterzem.

Nauczyciel okaże takt, gdy będzie traktował wychowanka(ę) swojego, jako dorastającego przyjaciela potrzebującego jego pomocy.

C. M e t o d a n a u c z a n i a. Ponieważ uczniowie (uczenice) szkoły zawodowej obracają się w kołach różnorodnych, przynoszą ze sobą do szkoły cały zapas przeróżnych wiadomości i poglądów życiowych, okolicznościowo nabytych, metodą zatem nauczania powinien być nietylko wykład, ale także odpowiednia heureza (metoda wywodząca), pozwalająca na wychwytanie i wyławianie spaczonych pojęć oraz prostowanie i porządkowanie fałszywych poglądów. Szkoła zawodowa nie kształci ludzi uczonych, lecz katolików praktycznych o średnich wiadomościach religijnych; dlatego nauczyciel pracę swą wywodzić będzie z życia i dążyć do łagodzenia konfliktów sumieniowych ucznia (uczenicy), który czuje lub widzi sprzeczność między subjektywnemi przejawami życiowemi, a niewzruszonemi zasadami wiary św.

Program jest obszerny, przeto wykładający winien, przy pobieżnem traktowaniu niektórych rzeczy więcej teoretycznych, położyć nacisk na ugruntowanie w uczniach (uczenicach) znajomości zasadniczych prawd wiary oraz zaprawić ich do modlitwy i sumiennego spełniania przykazań Boskich i kościelnych.

Klasa wstępna.

Wrzesień — styczeń.

B ó g S t w o r z y c i e l: 1) Bóg, istota i doskonałości. 2) Bóg i świat, człowiek. 3) Trójca Św. 4) Nadprzyrodzony cel, godność i praca człowieka (rozmowa Nikodema z Panem Jezusem). 5) Dusza ludzka, jej władze i pragnienie szczęścia. 6) Potrzeba religji nadprzyrodzonej. 7) Objawienie Boskie i wiara katolicka (Pismo św. i Podanie). 8) Dzieje objawienia: Stary i Nowa Testament. 9) Opatrzność Boska. 10 Zarzuty przeciwko Opatrzności Boskiej (nieszczęście,

grzech). 11) Modlitwa, jej cechy (Faryzeusz i celnik, *Ojcze Nasz — Zdrowaś Marya*). 12) Człowiek w godzinę śmierci i na sądzie Boskim (śmierć, sąd, czyściec, niebo, piekło — 2 lekcje). 13) Liturgja okresu Bożego Narodzenia (powtórzenie Katechizmu 1, 7, 11, 12 art. Składu Apostolskiego, o modlitwie).

Luty — Czerwiec.

Bóg Odkupiciel: 14) Grzech pierworodny i konieczność odkupienia. 15) Chrystus — Syn Boży i Zbawiciel. 16) Chrystus — wzór wykonania swego posłannictwa: a) przygotowanie w Nazarecie w domu rodzicielskim (rodzina przy pracy domowej — warsztat), w świątyni Jerozolimskiej (służba Boża), b) wykonanie (kazanie na górze i na jeziorze, przykazania Boże — dobre ziarno na dobrej roli), cuda, droga krzyżowa (cierpienie), krzyż (miłość Boga), zmartwychwstanie (sakramenta), wniebowstąpienie. 17) Liturgja okresu wielkanocnego (powtórzenie Katechizmu: art. 2—6 Składu Apost.; o przykazaniach).

Bóg Uświeciciel: 18) Chrystus jako nauczyciel, kapłan i król ludzkości. 19) Kościół Chrystusowy. 20) Duch Św. w Kościele i w duszy człowieka. 21) Łaska Boża. 22) Stosunek woli ludzkiej do łaski Bożej (odpowiedzialność). 23) Msza św. i sakramenta w życiu katolika. 24) Liturgja Mszy św. 25) Sakramentalja i błogosławieństwa. 26) Kapłan i lud. 27) Liturgja okresu Zielonych Świąt, Boże Ciało (Powtórzenie Katechizmu: art. 8 i 9 Składu Apost o łasce, o sakramentach i błogosławieństwach).

I. klasa.

Wrzesień — styczeń.

1. Bóg: Jego istota poznawalna przez świat, przez sumienie, przez objawienie. Jego przymioty: bezpoczątkowość, wieczność; doskonałości. 2) Bóg w Trójcy Św. Jedyny. 3) Trójca Św. w życiu Kościoła katolickiego. 4) Stworzenie świata (hexaemeron, raj, grzech pierworodny, potop). 5) Dusza ludzka: jej istnienie, Darwinizm (ostrożnie), nieśmiertelność duszy, jej władze (rozum, wola), ich kształcenie (nauka, wychowanie, charakter). 6) Dzieje objawienia: Stary, Nowy Testament — Monoteizm, Mesjasz, Zbawiciel. 7) Zródła objawienia: Pismo św., Podanie, tłumaczenie Pisma św., Badacze Pisma św. 8) Religja: przyrodzona, nadprzyrodzona; rodzaje: pogaństwo, judaizm, Buddyzm, Chrześcijaństwo, Mahometanizm; teozofja. 9) Cel życia: życie doczesne, pozagrobowe; spirytyzm (ostrożnie). 10) Opatrzność Boska: szczęście: nieszczęście, grzech. 11) Koniec świata: życie wieczne (czyściec, niebo, piekło). 12) Cześć Boska wewnętrzna, zewnętrzna, prywatna, publiczna.

Luty — czerwiec.

13) Modlitwa: prywatna, publiczna, liturgiczna, język liturgiczny, nabożeństwa, procesje, pielgrzymki. 14) Uroczyste wzywanie imienia Bożego. 15) Grzeszne wzywanie imienia Bożego. 16) Dzień święty: święcenie i odpoczynek. 17) Czasy święte: rok kościelny, dni świąteczne, post. 18. Cnota wiary: istota, przymioty niebezpieczeństwa — grzechy przeciwne. 19) Cnota nadziei i miłości. 20) Miłość samego siebie: ciało, dusza, praca, zabawa, alkohol. 21) Miłość bliźniego: Samarytanin — miłosierdzie. 22) Cześć świętych Pańskich: obrazy, relikwje. 23) Cześć Matki Boskiej. 24) Matka Boska i Polska. 25) Swięta Rodzina: wzór rodziny chrześcijańskiej. 26) Święci Pańscy: ich cnoty i praca (rzemiosło) — św. Józef, św. Izydor, błogosł. Hofbauer. 27) Obojętność religijna i odszczepieństwo. 28) Modlitwa i praca codzienna.

II. Klasa.

Wrzesień — styczeń.

Odkupienie przez Syna Bożego: 1) Życie Chrystusa na tle roku kościelnego (Boże Narodzenie, Męka, Zmartwychwstanie. Wniebowstąpienie). 2) Nauka Pana Jezusa (dogmatycznie). 3) Dziesięcioro Przykazań i kazania Pana Jezusa na górze (dogmatycznie). 4) Etyka Chrystusowa a etyka pogańska i faryzeuszowska. 5) Cuda Pana Jezusa: cel, rodzaje, skutki. 6) Zmartwychwstanie Pana Jezusa i nasze. 7) Pierwsi chrześcijanie, Ananjasz i Safira. 8) Sumienie chrześcijańskie. 9) Cnoty chrześcijańskie: pokora, cierpliwość. 10) Cnota czystości. 11) Doskonałość chrześcijańska: zakony, bractwa, sodalicje.

Luty — czerwiec.

12) Życie nadprzyrodzone i łaska Boska. 13) Łaska Boska i wolna wola ludzka: odpowiedzialność. 14) Sakramenta święta. 15) Chrzest. 16) Pokuta. 17) Najświętszy Sakrament. 18) Ofiara Mszy św. 19) Liturgja Mszy św. 20) Ostatnie Namaszczenie. 21) Małżeństwo. 22) Sakramentalja. 23) Dom Boży. 24) Sztuka kościelna i rzemiosło. 25) Dobre i złe książki; wrogowie Chrześcijaństwa

III. Klasa.

Wrzesień — styczeń.

Duch Święty i Kościół: 1) Początki Kościoła: św. Piotr, Zielone Świątki, gmina chrześcijańska. 2) Ustrój Kościoła: Papież, biskup, kapłan, wierni. 3) Władza Papieża, nieomylność. 4) Znaczenie kapłana w życiu katolickiem, sakrament kapłaństwa. 5) Dalsze dzieje Kościoła: jego rozwój, przeszkody. 6) Męczennicy Pańscy, katakumby. 7) Konstantyn Wielki. 8) Św. Augustyn. 9) Kościół w Średniowieczu: potęga, zakony, cechy rzemieślnicze. 10) Św. Wojciech. 11) Św. Stanisław Biskup. 12) Papież Innocenty III. 13) Upadek obyczajów. 14) Reformacja: Luter. 15) Reformacja w Polsce.

Luty — czerwiec.

16) Kościół współczesny. 17) Kościół w Polsce. 18) Obrządki katolickie w Polsce: łaciński, grecko-katol., ormiański i wschodnio-słowiański. 19) Sekty współczesne w Polsce. 20) Misje katolickie. 21) Katolik w życiu rodzinnem: rodzice, dzieci, rodzeństwo. 22) Katolik i małżeństwo: przedwczesne znajomości, narzeczony (a), mąż i ojciec, względnie żona i matka, małżeństwo cywilne, rozwody. 23) Katolik w pożyciu z bliźnimi: zgoda, przyjaźń, gniew, procesy, zgorszenia. 24) Praca, jej moralne znaczenie; wykonywanie pracy, uczciwość przy umowach i obliczaniu. 25) Stany społeczne, stowarzyszenia, związki zawodowe, ich uprawnienia. 26) Dobra doczesne, prawo do własności prywatnej, socjalizm, bolszewizm. 27) Stosunek pracobiorcy do pracodawcy i naodwrót — na tle głównych wskazań encykliki *Rerum novarum* o sprawie społecznej. 28) Stosunek do Państwa: poszanowanie władzy, podatki, służba wojskowa, wybory. 29) Stosunek Państwa do Kościoła — umowy, konkordaty. 30) Encyklika papieska o akcji katolickiej (rozbiór pieśni: *My chcemy Boga*).

Zatwierdzono imieniem Episkopatu Polski. Warszawa, dnia 9. XI. 1931 r. Nr. 1229/31. Sekretarz Episkopatu Polski (—) *Stanisław Łukomski.*

Niniejszy program zatwierdzam. Warszawa, dn. 12-go kwietnia 1932 r. Nr. I. Pr. 8650/31. Podsekretarz Stanu (—) *K. Pieracki.*

Ks. L. Żebrowski
Radca Kurji do spraw szkolnych.

RUCH PERSONALNY.

Na mocy zarządzenia J.E. Księdza Arcybiskupa-Metropolity w składzie osobistym Duchowieństwa archid. wileńskiej zaszły nast. zmiany:

Ks. Antoni Hermanowski, wik. w Zdzięciole, nazn. na wik. w Wołkowysku, dn. 30. IX. 32 r. Nr. 9079.

Ks. prof. Bronisław Jeleński mian. archidiecezjalnym moderatorem Sodalicji Mar. szkół średnich, dn. 1. X. 32 r. Nr. 9095.

Ks. Adam Baranowski nazn. na wik. do Krzemienicy, dn. 6. X. 32 r. Nr. 9147.

Ks. Bolesław Gramz, wik. z Oszmiany, na wik. do kośc. WW. Świętych w Wilnie, dn. 11. X. 32 r. Nr. 9226.

X. A. Sawicki
Kancl. Kurji.

ZARZĄDZENIA PRAWNO-PAŃSTWOWE.

W sprawie sposobu obliczania podatku od dochodu osób duchownych.

Okólnik Ministerstwa Skarbu z dnia 15 września 1932 r. L. D. V. 39473/2/32

Wyciąg z „Dziennika Urzędowego Ministerstwa Skarbu“
Nr. 27. Rok 1932, poz. 418.

Do wszystkich Izb Skarbowych oraz Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego (Wydział Skarbowy) w Katowicach.

Okólnikiem z dnia 7 października 1925 r. L.D.P.O. 4525/II/25 r. Ministerstwo Skarbu zarządziło, aby władze skarbowe w wypadkach, gdy mają wątpliwości co do wysokości zeznanego przez osobę duchowną wyznania rzymsko-katolickiego dochodu z czynności duszpasterskich, zwracały się po odnośne dane do właściwych Kuryj Biskupich.

Zdarzają się jednak wypadki, że władze skarbowe odnoszą się do Kuryj Biskupich z żądaniem wykazania dochodów z duszpasterstwa odnośnie wszystkich duchownych okręgu, a nie o dane tylko co do tych duchownych, których zeznanie o dochodzie budzą wątpliwości.

Podkreślając niewłaściwość tego rodzaju postępowania, Ministerstwo Skarbu przypomina, że z żądaniem wykazania dochodu z czynności duszpasterskich należy się zwracać do Kuryj Biskupich jedynie co do tych duchownych, których zeznania o dochodzie nasuwają wątpliwości.

Równocześnie Ministertwo Skarbu podkreśla, że w myśl art. 6 ustawy o państwowym podatku dochodowym, opodatkowaniu podlega dochód netto z czynności duszpasterskich, a więc po potrąceniu wydatków, związanych ściśle ze sprawowaniem opieki duszpasterskiej. W szczególności są potrącalne wydatki na służbę kościelną, do której utrzymania obowiązany jest duchowny, wydatki na wyjazdy do chorych, na wyjazdy wizytacyjne i tym podobne wydatki, które ponosi duchowny z racji sprawowania czynności duszpasterskich.

Minister Skarbu
(—) *Wł. Zawadzki.*

DZIAŁ NIEURZĘDOWY.

Papieskie Dzieło Rozkrzewiania Wiary.

Prezes Rady Najwyższej *Papieskiego Dzieła Rozkrzewiania Wiary*, J. E. Ks. Arcyb. Karol Salotti, w dniu 3 czerwca rb. ogłosił list do wszystkich Dyrektorów diecezjalnych tegoż *Dzieła*. Podajemy tu list ten niemal w całości, jako artykuł propagandowy na *Dzień misyjny* i do dalszej akcji misyjnej w archidiecezji naszej.

„Walne posiedzenie Wyższej Rady Generalnej Rozkrzewiania Wiary zakończyło się wspaniale audjencją, jakiej Ojciec św. dnia 9 kwietnia r. b. udzielić raczył, a wśród której Jego Świątobliwość, sam wzruszony, poruszył obecnych aż do łez, jeszcze raz dając dowód Swej ojcowskiej dla misyj miłości i Swych starań o nawrócenie świata niewiernego, wyrażając swe życzenia, aby księża, zakonnicy i wszyscy katolicy wytężyli swój zapał do szerzenia Królestwa Chrystusowego.

„Ze sprawozdań, przedstawionych przez Dyrektorów Rozkrzewiania Wiary, można było wnioskować, że pracowano z większym aniżeli dotąd wysiłkiem. Tak szerzenie *Dzieła* jako też jego organizację przeprowadzano środkami odpowiedniejszemi do dzisiejszch, krytycznych, okoliczności. Dyskusja nad przedstawionemi sprawami była głęboka i żywa.

„Niestety, trzeba było skonstatować zmniejszenie się ofiar; lecz to jest niezależne od pracy dokonanej i nie zmniejsza wiele zasług Dyrektorów“.

Ażeby zaś słowa Prezydenta Rady dotarły do tych, którzy nie byli obecni na rocznem posiedzeniu, a także aby wszyscy mieli słowa, szczególnie przy końcu wypowiedziane, przed oczyma duszy, przypomina się co następuje:

„1. — Jest rzeczą konieczną, aby Dyrektorzy krajowi i diecezjalni *Rozkrzewiania Wiary* uważali na wskazówki papieskie i przedewszystkiem donosili swym Biskupom o ewentualnych wskazówkach Wyższej Rady Generalnej i przedstawiali rozwój *Dzieła* na odnośnych obszarach, ażeby cały Episkopat błogosławił, zagrzewał i prowadzał *Dzieło* do rozkwitu, w miarę jak się potrzeby misyj powiększają; wszak misje każdego roku szerzą się, walcząc z bardzo wielkiemi trudnościami.

„2. — Trzeba, aby wszyscy Dyrektorzy i Zelatorzy *Papieskiego Dzieła* z zapałem współpracowali, przypominając sobie, że zapał przezwycięża trudności i dopomaga w najgorętszych walkach do zwycięstwa. Nie rzadko napotyka się osoby, które spraw misyj-

nych nie rozumieją oraz inne, które wprost dziełu misyjnemu się sprzeciwiają; w takich wypadkach należy postępować sobie z przeświadczeniem, że sprawa jest dobra i że P. Bóg dopomoże, a to stanie się, gdy chodzi o szerzenie jego Królestwa i o zbawienie dusz.

„A wobec trudności nieprzezwyciężalnych, niech się zwrócą z całą otwartością do Wyższej Rady Generalnej, która przyjdzie im bardzo chętnie i gorliwie z pomocą.

„3. — *Dzień Misyjny,* wyznaczony przez Ojca św. dla całego świata na przedostatnią niedzielę października każdego roku, ma się obchodzić przez wszystkich i wszędzie z wielkiem zainteresowaniem. Dzień ten ma być zdarzeniem światowem współpracy misyjnej i dlatego ma być zawczasu i z wielką starannością przygotowany za pomocą odezw, artykułów, konferencyj i wogóle wszystkiego, co może być pożyteczne do tego wysokiego celu. Że zaś w tym dniu, we wszystkich kościołach ma się zanosić prywatnie i publicznie modły, ażeby do tego Dzieła jak najwięcej się zapisywało i ażeby składano jak największe ofiary dla krzewienia wiary, Dyrektorzy będą się starali, ażeby nietylko pobudzić zapał proboszczów, lecz także zakonników i zakonnic.

„4. — Pomiędzy Akcją katolicką i akcją misyjną należy zadzierzgnąć stosunki serdecznej współpracy. W taki sposób Dyrektorzy Rozkrzewiania Wiary, starając się porozumieć z kierownikami Akcji katolickiej, będą mogli korzystać z cennych sił zorganizowanych, znajdą w nich najdoskonalszą pomoc, aby wniknąć z dziełem szerzenia idei misyjnej w poszczególne czynniki społeczne i aby z taką pomocą dobrze przygotować *Dzień Misyjny.*

„5. — Propagandystów należy zawsze dobrze dobierać. Aż dotąd dali oni wyniki dodatnie, idąc od miasta do miasta, przechodząc przez cały kraj z słowem przekonywującem, z konferencjami, ilustrowanemi świetlnemi obrazami lub nawet kinematografami, a przedewszystkiem z naukami, głoszonemi po kościołach wobec ludu zebranego, doprowadzają do uchwał ogólnych i pobudzają wiernych do modlitwy o nawrócenie niewiernych oraz do składania dla nich ofiar miłości chrześcijańskiej.

„Będzie dla sprawy bardzo pożyteczne, jeżeli znajdą się tacy mądrzy i chętni księża, którzy gorliwie i na warunkach ściśle określonych oddadzą się temu świętemu dziełu.

„6. — Bardzo pomocne są zebrania i kongresy Dyrektorów diecezjalnych, Zelatorów i Zelatorek oraz przyjaciół Papieskiego Dzieła. Podczas takich zebrań należy mówić o podstawach, o celu

i organizacji Dzieła, poruszać środki odpowiednie do szerzenia go, zastanawiać się nad trudnościami i szukać srodków do zwyciężenia ich, a przytem pobudzać do żywszego spełniania tak delikatnego zadania; stanie się to tem łatwiej za pomocą cudownej siły modlitwy.

„7. — Organ *(Roczniki)* Dzieła niech będzie ilustrowany Agencja *Fides* może w tem stać się bardzo pomocną, bo poza interesującemi wiadomościami misyjnemi przygotowuje ona fotografje, wysyłając je na korzystnych warunkach.

„8. — Odnośnie do ofiar, gorąco się poleca, aby one były składane w pewnych i dobrze wypróbowanych bankach, a że żyjemy w czasach trudnych, radzi się, aby Dyrektorzy przechowywali u siebie, o ile możności, mniejsze kwoty; lepiej będzie wysyłać je rychło do Wyższej Rady Generalnej w Rzymie.

„Niechaj zaś każdy dobrze sobie uprzytomni, że w myśl rozporządzeń papieskich ofiary, składane przez wiernych na misje w ogólności, są przeznaczane dla Papieskiego Dzieła Rozkrzewiania wiary i że ani Dyrektorzy krajowi ani diecezjalni nie mogą rozporządzać temi kwotami bądź dla misyj, bądź dla misjonarzy, bo to należy wyłącznie do Wyższej Rady Generalnej.

„Jestem najgłębiej przekonany, że Wasza Przewielebność zechce szczególnie na te punkty zwrócić uwagę i wprowadzi je w czyn; a będę bardzo wdzięczny, jeżeli poda to wszystko do wiadomości Najdostojniejszych Biskupów swego sławnego kraju i Dyrektorów diecezjalnych, żeby wszyscy gorliwie pracowali nad korzystnem wspomaganiem misjonarzy.

„Ojciec św. będzie szczególnie odczuwał współpracę dobrych, a patrząc na świat niewierny, starać się będzie całem sercem o ich nawrócenie, aby dojść do ukształtowania *Jednej owczarni pod jednym pasterzem*".

List kończy się życzeniami owocnej pracy i błogosławieństwem; stanowi on poniekąd program pracy jak dla Rady Archid. tak i dla poszczególnych XX. Dyrektorów.

Ś. p. ks. Jan Chotkowski.

prob. w Niezbudce-Michałowie.

D. 2 października 1932 r. zmarł w Niezbudce-Michałowie, dek. białostockiego, miejscowy proboszcz, ks. Jan Chotkowski, po operacji ślepej kiszki, kapłan w sile wieku, bo liczący zaledwo 48 lat życia, 20 lat kapłaństwa i pełen zapału do pracy.

Ś. p. ks. Jan Chotkowski urodził się dn. 25 września 1884 roku w okolicy Trosiejki w pow. nowogródzkim; dn. 19 paździer-

nika 1907 r. wstąpił do stanu duchownego w Seminarjum wileńskiem, święcenia kapłańskie otrzymał dn. 10 czerwca 1912 roku.

Jako nowowyświęcony kapłan, został naznaczony na wikarjat do Ejszyszek, potem do Kobrynia, gdzie przebył do 1916 roku.

W roku 1916 został naznaczony na probostwo do Siehniewicz. Po przybyciu na pierwszą swą placówkę proboszczowską zastał tam kompletną pustkę: kościół spalony w czasie operacyj wojennych, plebanja zrujnowana a większa część bardzo nielicznej parafji w Rosji, na emigracji. Z całym zapałem młodzieńczym ś. p. ks. Jan zabrał się do odbudowy kościoła i probostwa i po usilnej pracy jako tako zorganizował tu życie religijne i przystąpił do odbudowy kościoła i probostwa.

Praca nad siły w warunkach niezwykle ciężkich bardzo ujemnie odbiła się na dość wątłem zdrowiu i dlatego kilkakrotnie prosił władzę o przeniesienie na inną parafję. W roku 1923 zostaje ś. p. ks. Jan przeniesiony do Niezbudki-Michałowa. I tu czekała nań ciężka praca: parafja nowa, kościół nie wykończony i brak plebanji. Ks. Chotkowski przystąpił znowu do pracy — ostatecznie zorganizował parafję, nabył 22 hek. gruntu na beneficjum kościelne i pomimo przeszkód ze strony kilku nieżyczliwych i niewiele wartych parafjan, przy pomocy ziemiaństwa i pow. komitetu odbudowy, zbudował plebanję, tworząc przez to stałe podstawy dla nowej placówki duszpasterskiej.

W pracy duszpasterskiej niezmordowany, stał zawsze na posterunku i tem zjednywał sobie ludzi i pozyskiwał ich dla Boga.

Zwłoki zmarłego kapłana pogrzebane zostały na cmentarzu parafjalnym dn. 5 paźdz. r. b.

Requiescat in pace!

Ś. p. ks. kan. Ignacy Rosołowski,

dziekan i proboszcz w Słonimie.

D. 3 października rb. o godz. 6 wieczorem, po odprawieniu Nieszporów, zmarł ks. Ignacy Rosołowski, proboszcz kośc. św. Andrzeja Ap. w Słonimie i dziekan słonimski. Była to, oczywiście, śmierć nagła, bo zastała go na posterunku; to jednak nie była nieoczekiwana, od dłuższego bowiem czasu ś. p. ks. Rosołowski poważnie chorował na serce, a ubiegłego lata spędził kilka tygodni na kuracji w Krynicy. Pogrzeb odbył się d. 7. X. rb. w Słonimie; zwłoki złożono na cmentarzu kościelnym.

Ś. p. ks. Rosołowski urodził się dnia 31 stycznia 1870 r. w okol. Kulczyny pow. starokonstantynowskiego na Wołyniu, do gimnazjum uczęszczał w Kamieńcu-Podolskim, do Seminarjum

Duchownego wstąpił dn. 24 września 1888 roku. D. 20 września 1892 roku wyświęcony przez biskupa Antoniego Audziewicza, został naznaczony na wikarjat przy kośc. Ostrobramskim i na prefekta Kolejowej Szkoły Technicznej.

Po niecałym roku wikarjatu ś. p. ks. R. zostaje proboszczem w Kobylniku i tu dokonywa wielkiego na owe czasy dzieła — wznosi okazały kościół murowany w najcięższych dla Kościoła w naszym kraju czasach. Od roku 1903 był jednocześnie dziekanem świrskim. Dnia 16 października 1906 r. zostaje przeniesiony na dziekana do Brześcia nad Bugiem, skąd d. 15 lutego 1907 r. przechodzi na probostwo kośc. pofranciszkańskiego w Grodnie. Za pobytu w Grodnie Biskup wileński, JE. Ks. Edward Ropp, mianuje go kanonikiem honorowym katedry wileńskiej. D. 20 maja 1909 r. ś. p. ks. R. zostaje przeniesiony na dziekana do Bielska Podl. i tu za przeczytanie poborowym roty przysięgi w języku polskim w obecności władz wojskowych, które natychmiast zaskarżyły go min. spr. wewn., zostaje usunięty przez władze cywilne ze stanowiska. Pismem z dn. 8 listopada 1909 r. N 8441 minister spraw wewn. zażądał tego usunięcia. Gdy ówczesny Ordynarjusz przeniósł go na filjalistę do Krypna, min. spraw wewn. pismem z d. 3. I. 1910 r. N 10069 zażądał całkowitego pozbawienia stanowiska w diecezji.

Korzystając z przymusowego urlopu, ś. p. I. R. wyjechał za granicę i przez pewien czas studjował na uniwersytecie we Fryburgu Szwajc., skąd powrócił pod koniec 1911 roku i zamieszkał w Wilnie, w murach pofranciszkańskich, obsługując nowopowstałą wówczas kapliczkę.

Na skutek interwencji ówczesnego Ordynarjusza minister spr. wewn. pismem z dn. 16 marca 1912 r. N 2212 pozwala na wyznaczenie ś. p. ks. Ros. na stanowisko wikarego w granicach ówczesnej gub. wileńskiej, do proboszcza, „który nie był karany administracyjnie przez władze cywilne"; gdy jednak został naznaczony do Derewny, gubernator wileński pismem z dn. 23. III. 1912 r. N 9487 odmawia swej zgody na tej podstawie, że „na terytorjum parafji derewniańskiej mieszka wielu prawosławnych", którym grozi niebezpieczeństwo odpadnięcia od prawosławia. Pozostał więc znowu ś. p. ks. R. bez stanowiska i dopiero dn. 17. XII. 1915 r. otrzymuje nominację na dziekana do Kobrynia. Po krótkim pobycie w Brześciu nad Bugiem, w roku 1919 zostaje dziekanem w Słonimie, tu przechodzi inwazję bolszewików, którzy go deportują do Rosji i trzymają w więzieniach czerezwyczajki, gdzie przechodzi straszliwe katusze, które jednak nie zdołały go

złamać. Po powrocie do Słonima, pomimo nadwątlonego zdrowia, energicznie zabiera się do pracy: remontuje kościół parafjalny, uszkodzony w czasie wojny, gruntownie odnawia plebanję, a na terenie dekanatu wskrzesza jedną po drugiej skasowane za moskali parafje katolickie.

Wytrwały, pracowity, całem sercem oddany Kościołowi, ś. p. ks. R. na każdym posterunku, który zajmował, zostawił niezatarte ślady działalności, czy to w postaci wzniesionych lub odnowionych świątyń, czy też rzetelnej, prawdziwie katolickiej pracy duszpasterskiej. Pomimo pracy w parafji, ś. p. ks. R. imał się czasem pióra i w *Dwutygodniku Diecezjalnym Wileńskim, Kurjerze Lit., Wiadomościach Archid. Wil.* umieszczał swe prace.

Umarł na posterunku, w kościele, przy pracy. Niechże mu wynagrodzi za wszystko Pan Dobry, któremu wiernie służył.

Dział porad.

Rozdawanie Komunji św. przy wystaw. Najśw. Sakramencie.

Pyt. — W wielu kościołach naszej archidiecezji rozdaje się Komunję św. w czasie Mszy św., odprawianej coram SS-mo Sacramento solemmiter exposito, jak również w czasie czterdziestogodzinnego nabożeństwa przy ołtarzu, na którym wystawiony jest Najśw. Sakrament. Czy ta praktyka zgadza się z przepisami liturgicznemi?

X. A. P.

Odp. — Znani nam powszechnie liturgiści mówią, iż w czasie wystawienia Najśw. Sakramentu przy ołtarzu, na którym jest wystawiony Najśw. Sakrament, nie wolno rozdawać Komunji św., ani w czasie Mszy, ani poza Mszą św. Ks. Arcyb. Nowowiejski w swoim *Ceremonjale parafjalnym* (wyd. 7-e str. 554) pisze, iż podczas czterdziestogodzinnego nabożeństwa „Komunji św. przy ołtarzu wielkim (na którym jest wystawiony Najśw. Sakr. *przyp. Red.*) rozdawać nie można, ale na innym ołtarzu cyborjum urządzić trzeba, chyba że jest tylko jeden ołtarz". De Herdt, który w drugim tomie swojej *Sacrae Liturgiae praxis* (Ed. X-ma n. 25), podając bardzo szczegółowe i gruntownie uzasadnione przepisy, dotyczące wystawienia Najśw. Sakramentu, pisze: „In altari, in quo ss. Sacramentum expositum, non licet cantare nec celebrare missam, nisi pro eo reponendo, aut nisi desint alia altaria..., modo s. Eucharistia in missa non distribuatur: hoc enim non licet", i dodaje: „Ratio est, ut populus adorationi unice sit intentus, et ab eo non distrahatur".

Zresztą nie mogło być inne zdanie liturgistów wobec wyraźnego przepisu prawa liturgicznego. Sw. Kongr. Obrz. w odpow. na pytanie *(Societatis Jesu)* w zbiorze Dekretów autent. pod n. 3443 na pytanie I: „Quid sentiendum de usu in dies semper invalescente celebrandi Missas corm SS-mo Sacramento publice exposito in Ecclesiis, in quibus non desunt alia Altaria item et distribuendi sacram Communionem in iisdem Missis et extra Missas in eodem altari? Et quatenus tolerari possit talis usus?" odpowiada: „Ad primam partem: Non licere sine necessitate, vel gravi causa, vel ex speciali indulto; ad secundam (co do rozdawania Komunji, *przyp. Red.*)

partem: Negative". W odpowiedzi zaś na pytanie *(Parisien.)*; „Anne in Missis, quae ante SS-mum Sacramentum publicae venerationi expositum celebrantur... liceat fideles ad Sacram Synaxim admittere extra Missam; et an saltem, attenta consuetudine, maxime pietati favente, idipsum tolerari possit?" odpowiedziała co do jednego i drugiego pytania: „Negative" (Decr. n. 3482).

Wobec powyższego autentycznego wyjaśnienia, widzimy, że niewolno rozdawać Komunji św. wiernym przy ołtarzu, na którym jest wystawiony Najśw. Sakrament z jakiejkolwiekbądź racji, czy to czterdziestogodzinnego nabożeństwa, czy też adoracji nieustannej, czy wreszcie jakiejś uroczystości, w którą się odprawia Mszę św. z wystawieniem (co również nie odpowiada prawu) Najśw. Sakram.

X. A. N.

KRONIKA KOŚCIELNA I RELIGIJNA.

I. Kronika archidiecezjalna.

Lista Ofiarodawców na remont Bazyliki (2). — Ofiary uzbierane po kościołach i parafjach.—*Dekanat wileński*: Bazylika 2829 zł. 77 gr., Ostra Brama 200, świętego Jana 163, Św. Ducha 141.60, WW. Świętych 40, św. Rafała 70, św. Jakóba 421, św. Piotra 100, Bernardyńska 50, Najśw. Serca Jezusowego 143.50, Niep. Pocz. N. Maryi P. 64, św. Mikołaja 70, św. Jerzego 22.27, św. Krzyża 29.15, św. Stefana 34.50, Opatrzności Bożej (OO. Salezjanie) 31.14, OO. Misjonarzy 100, OO. Franciszkanów 30.20, OO. Jezuitów 70.80, św. Józefa „Dobroczynność" 152.65; *razem*: 4.865. zł. 38 gr. — *Dekanat białostocki*: Wasilków 14.95, Supraśl 59,90, Choroszcz 209.85, Niewodnica 29,95, Uhowo 79.90, Juchnowiec 28.57, Zabłudów 65.90, Czarna Wieś 25, Michałowo-Niezbudka 27; *razem*: 541 zł. 02 gr. — *Dekanat bieniakoński*: Bieniakonie 20.29, W. Soleczniki 33.35, M. Soleczniki 13.55, Butrymańce 24.95, Werenowo 7.24, Ossowo 41,12, Hermaniszki 13,62, Gieranony 39.95, Dziewieniszki 27.95; *razem*: 222 zł. 02 gr. — *Dekanat brasławski*: Brasław 225, Słobódka 65, Belmont 23.15, Mieżany 31.72, Opsa 24.95, Pelikany 25, Gajdy 26, Rymszany 50, Dukszty 99.90, Widze 115.80, Smołwa 74.10, Kozaczyzna 25; *razem*: 785 zł. 62 gr. — *Dekanat brzostowicki*: Krynki 38.95, Brzostowica Wielka 29.95, Werejki 59.95, Usnarz 12, Jałówka — św. Ant. 28, Jałówka — Przem. Pańskiego 4.95, Szudziałów 60; *razem*: 233 zł. 75 gr. — *Dekanat dąbrowski*: Dąbrowa 199.80, Suchowola 90, Różanystok 55.32, Zalesie 23.95, Sidra 24.95, Siderka 9.95; *razem*: 425 zł. 97 gr. + 22 zł. — *Dekanat głębocki*: Dzisna 20.05, Jazno 44.95, Hołomyśl - Mikołajewo 5.05; *razem*: 70 zł. 05 gr. + 444 zł. 69 gr. — *Dekanat grodzieński*: Grodno-Fara 251.70, Grodno-Pobernardyński 149.80, Grodno-Franciszkański 149.80, Druskieniki 161.80, Porzecze 54.40, Kaszubińce 60, Żydomla 20.50, Kwasówka 64.90, Indura 250.24, Marcinkańce 90, Rotnica 10, Kabele 40; *razem*: 1.303 zł, 14 gr: + 113 zł. 92 gr. — *Dekanat kalwaryjski*: Kalwarja 53, Niemenczyn 100, Sużany 12, Suderwa 40.40, Szyłany 23.15, Rzesza 10, Mejszagoła 256.12, Dukszty Pijarskie 19.95, Balingródek 14.95; *razem*: 529 zł. 57 gr. + 45 zł. 72 gr. — *Dekanat knyszyński*: Goniądz 119.80, Dolistów 25, Brzozowa 89.90, Korycin 52, Kalinówka 74.90, Jasionówka 42, Knyszyn 30, Trzcianne 37.95, Mońki 22; *razem*: 493 zł. 55 gr. — *Dekanat lidzki*: Lida-Fara 114.80, OO. Pijarzy 66.17, Krupa i Wołdaciszki 99.90, Żołudek 27.72, Szczuczyn 30, Trokiele 25.45, Jelnia 24.95, Bielica 29.80, Żyrmuny 55, Różanka 36, Iszczołna 29.95, Skrzybowce 29.95,

Minojty 31.16; *razem*: 600 zł. 95 gr.— *Dekanat łunnieński*: Łunna 30.11, Wołpa 37, Mosty 55, Mikielewszczyzna 50, Zaniewicze 10, Repla 32.60, W. Eysymonty 271.58; *razem*: 486 zł. 19 gr. — *Dekanat miorski*: Idołta 39.95, Dalekie 31.79, Druja 29.17, Szarkowszczyzna 71; *razem*: 171 zł. 91 gr. + 146 zł. 60 gr. — *Dekanat nadwilejski*: Dzierkowszczyzna 32, Miadzioł 7.95, Miadzioł-OO. Karmelici 12.10, Wesołucha 16.55, Królewszczyzna 10; *razem*: 78 zł. 60 gr. — *Dekanat oszmiański*: Oszmiana 78, Mur. Oszmianka 31.95, Holszany 33.95, Bohdanów 22.35, Gudohaje 42.50, Graużyszki 69.90, Żuprany 43.29, Boruny 36.40, Bienica i Łosk 22, Węsławinięta 11.95, Narwiliszki 35; *razem*: 427 zł. 29 gr.

Seminarjum Metropolitalne. — 4 października rozpoczęły się normalne wykłady na wszystkich kursach studjum. Nowoprzybyli również rozpoczęli studja. Nowych alumnów przybyło około 50-ciu.

Bazylika Metropolitalna. — Ogólny plan prac, niezbędnych do zabezpieczenia Bazyliki od zagrażającej ruiny, obejmuje całokształt robót z podziałem na trzy zasadnicze grupy: 1. wzmacnianie części słabych i uszkodzonych, 2. uregulowanie terenu i odprowadzenie wód powierzchniowych i 3. roboty remontowe. Zasadnicze znaczenie mają prace ujęte w pierwszej i drugiej części jak to: wzmocnienie fundamentów pod portykiem, narożnikami, ścianami i filarami, wzmocnienie samych ścian na znacznej rozciągłości, związanie dachu i niektórych kopuł, zabezpieczenie ścian krypt od działania wody, obetonowanie i wyasfaltowanie pasa dokoła Bazyliki, drenarz z urządzeniami kanalizacyjnemi, uregulowanie placu Katedralnego i t. p. Przeprowadzenie całokształtu projektowanych robót planowane jest na 3 — 4 lata, o ile brak środków pieniężnych, dający się już teraz odczuwać, nie wpłynie na przedłużenie tego terminu. — W ostatnich dniach przystąpiono do wykonania prac ratowniczych w Bazylice. Prace te rozpoczynają się od wzmocnienia fundamentów pod portykiem frontowym. Wzmocnienie ma być dokonane za pomocą systemu kilkudziesięciu pali żelbetonowych, wtłaczanych pneumatycznie na głębokości 12 do 14 metrów. Każda grupa pali, po ośm pod każdą kolumną frontową, ma być połączona belkami nadgłowicowemi, na których spoczną dźwigary żelazne. Dźwigary te stworzą pierścień obejmujący trzon kolumny, który zostanie nieporuszony. W celu zabezpieczenia portyku przy robotach, połączonych z wprowadzeniem pali, wykonuje się bardzo mocne stemplowanie, które samo może utrzymać cały portyk. Okres prac przygotowawczych przy ratowaniu Bazyliki należy zasadniczo uważać za skończony.

Zebranie Koła X.X. Prefektów archidiecezji wileńskiej. — D. 30 września r. b. w sali Seminarjum Teologicznego U. S. B. w Wilnie odbyło się doroczne zebranie Wileńskiego Koła XX. Prefektów. Na zebranie przybyło 21 prefektów, w tem 8 z poza Wilna. Zebranie zaszczycił swą obecnością J. E. Ksiądz Arcybiskup-Metropolita, który w swem przemówieniu podkreślił konieczność gorliwej i jednomyślnej pracy nad wychowaniem młodzieży w szkołach. Ustępujący Zarząd Koła zdał sprawę ze swej działalności. Ks. dr. J. Czerniawski poinformował zgromadzenie o kursie dla prefektów, odbytym zeszłego lata w Cieszynie. Zebrani uchwalili: przypomnieć wszystkim członkom o obowiązku uiszczania składek członkowskich; w pracy wychowawczej zwrócić uwagę na Sodalicję Maryańską, przytem rzucono myśl zorganizowania Zjazdu Sodalicyj; zwrócono również uwagę na zorganizowanie w roku przyszłym rekolekcyj

zamkniętych dla szkół średnich na terytorjum archidiecezji. Dla utrzymania ściślejszego kontaktu w celach wychowawczych z rodzinami uczniów, wyrażono dezyderat wykorzystania zebrań rodzicielskich przez informowanie rodziców o sprawach wychowawczych za pomocą przemówień i referatów. Zebranie przyznało tytuł członków honorowych ks. kan. Stanisławowi Jasieńskiemu, ks. kan. Leopoldowi Chomskiemu i ks. Franciszkowi Hrynkiewiczowi. Po wyczerpaniu porządku obrad wybrano nowy Zarząd: ks. kan. Lucjan Chalecki — prezes, ks. dr. Jan Kozak — wice-prezes, ks. Henryk Harasimowicz — skarbnik i ks. dr. Józef Czerniawski — sekretarc. Ustępującemu Zarządowi udzielono absolutorjum i złożono podziękowanie za pracę.

„Dzieło Matki Boskiej powołań".—D. 2 października r. b. w Domu Sodalicyjnym przy ul. Królewskiej w Wilnie odbyło się Walne Zgromadzenie „Dzieła Matki Boskiej powołań" z nast. porządkiem dziennym: Zagajenie, sprawozdanie z działalności i kasowe, sprawozdanie Rady Nadzorczej, wybór Zarządu i plan dalszej działalności. Jak wynika ze sprawozdań, „Dzieło" pozostaje jeszcze w stadjum organizacyjnem. Wielka ilość podań wykazuje, jak ono jest potrzebne, niestety, nie może należycie rozwinąć działalności z braku funduszów. Pożądane jest zakładanie Kół parafjalnych jak również mniejszych kółek (np. dwunastek), któreby mogły prowadzić akcję na całem terytorjum archidiecezji.

Pismo katolickie w języku litewskim. — W październiku rb. ukazał się 1-szy numer katolickiego miesięcznika popularnego w języku litewskim pod tytułem: *Vilniaus Auszra*. Redaktorem pisma jest ks. Wincenty Taszkun. Adres Redakcji: Wilno, ul. św. Mikołaja 8.

Poświęcenie nowego kościoła paraf. w Rudziszkach. — Dn. 29 września rb. odbyło się uroczyste poświęcenie nowego kościoła w Rudziszkach pod wezwaniem N. Serca Jezusowego. Parę miesięcy temu podaliśmy krótką wzmiankę o tym kościele. Powstał on w ostatnich latach staraniem obecnego proboszcza ks. Juljana Jurkiewicza, kosztem parafjan miejscowych. Gmach cały z kamieni robi imponujące wrażenie i stanowi niemałą ozdobę okolicy, a jest świadectwem głębokiej wiary parafjan. Poświęcenia dokonał JE. Ks. Kazimierz-Mikołaj Michalkiewicz, Biskup-Sufragan Wileński, w asystencji licznego duchowieństwa w obecności kilku tysięcy wiernych.

25-lecie rektoratu ks. Prałata Jana Uszyłły. — Komitet obchodu powiadamia, iż jeszcze do 1-go listopada można zgłaszać udział w obchodzie; należy przesłać 5 zł. dod adresem; Wilno, ul. Mostowa 12, ks Krossowski.

II. Kronika krajowa.

Zjazd Związku Misyjnego Duchowieństwa. Dd. 27—28 września rb. odbył się w Warszawie pierwszy ogólno-polski Zjazd Związku Misyjnego Duchowieństwa. Jak doniosłość tak i przebieg zjazdu wymaga obszerniejszego omówienia, które odkładamy na czas późniejszy.

Odsłonięcie pomnika Najśw. Serca Jezusa w Poznaniu.— W święto Chrystusa-Króla, dn. 30 października rb., odbędzie się w Poznaniu uroczyste poświęcenie Pomnika Najśw. Serca Pana Jezusa, jako pomnika wdzięczności wobec Boga za wskrzeszenie Ojczyzny.

Drukowano za zezwoleniem
JE. Księdza Arcybiskupa-Metropolity.

Redaktor i Wydawca:
Ks. LEON ŻEBROWSKI
Kan. Kapit. Metropol.

DRUKARNIA ARCHIDIECEZJALNA W WILNIE.